

Китоби Дониёл — Яксаду нуждам

*Ахамияти пешгӯнаи нишонаҳои таърихӣ: дарки рӯзҳои охир
таваассути рамзшиносии Китоби Муқаддас*

Jeff Pippenger

2024-03-06

Саду чилу чаҳору чаҳор ҳазор ҳамчун онҳое тасвир шудаанд, ки ба воситаи Паёмбари Аҳд пок гардонида мешаванд, ва анбӯҳи бузург ба воситаи ҷомаҳои сафеди шаҳодат тасвир шудааст. Давраи аввали ду давраи муқаддаси айёми охир кори он паёмбареро муайян мекунад, ки роҳро барои Паёмбари Аҳд омода месозад, ва давраи дувум кори Илёсро ифода мекунад. Давраи аввал довари таҳқиқи зиндагони Адвентизми Лоудикиягиро ифода мекунад, ва давраи дувум довари иҷрои Руми муосирро ифода мекунад.

«аломат»-и гурехтан аз шаҳрҳо дар рӯзҳои охир аз ҷониби адвентизми Лоадикия нодуруст фаҳмида шудааст. Хоҳар Уайт ба мо мефаҳмонад, ки нобудшавии Ерусалим аз соли 66 то 70 милодӣ намунае аз аломати огоҳкунанда барои қавми Худо дар рӯзҳои охириро фароҳам меоварад.

«Он вақт чандон дур нест, ки мо, мисли шогирдони аввалин, мачбур хоҳем шуд дар ҷойҳои вайрона ва танҳо паноҳ ҷўем. Чунон ки муҳосираи Ерусалим аз ҷониби лашкарҳои Рум барои масеҳиёни Яҳудия нишонаи гурез буд, ҳамон тавр ба дасти қудрат гирифтани миллати мо дар фармоне, ки шанбеи папиро мачбури мегардонад, барои мо огоҳӣ хоҳад буд. Он гоҳ вақти он хоҳад расид, ки шаҳрҳои калонро тарк кунем, то баъдан шаҳрҳои хурдро низ тарк карда, дар хонаҳои хилват дар ҷойҳои пинҳонӣ миёни кӯҳҳо сукунат ихтиёр намоем». Testimonies, volume 5, 464.

Муҳосираи Ерусалим, ки аломати фирор буд, ҳамон муҳосираи аввалине буд, ки Кестий ба амал овард. Бинобар ин, Кестий таҳдидееро ифода мекард, ки муваққатан бардошта шуд, зеро пас аз он ки ӯ муҳосираро баркарор кард, сипас ба таври асроромез акиб нишаст, ва муаррихон ҳеҷ гоҳ натавонистаанд мантиқи ӯро барои чунин амал муайян намоянд.

«Пас аз он ки румиён таҳти фармондеҳии Кестий шаҳрро муҳосира карданд, онҳо ногаҳон муҳосираро тарк намуданд, дар ҳоле ки ҳама чиз барои ҳамлаи фаврии мусоид менамуд». «Муборизаи бузург», 31.

Дар солҳои 1880-ум ва 1890-ум сенатор Ҳенри У. Блэр аз Нью-Ҳэмпшир ба Конгресс як силсила лоиҳаҳои қонун пешниҳод намуд, то рӯзи якшанберо ҳамчун Рӯзи миллии истироҳат таъйин кунад. Ин лоиҳаҳои қонун маъмулан бо номи «Лоиҳаҳои қонуни якшанбегии Блэр» ёд мешуданд. Сенатор Блэр ҷонибдори қавии риояи якшанбе ҳамчун рӯзи истироҳат ва ибодати динӣ буд. Ӯ бар он бовар буд, ки рӯзи ягонаи истироҳат барои ҷомеаи Амрико таъсирҳои мусбати ахлоқӣ ва иҷтимоӣ хоҳад дошт. Гарчанде кӯшишҳои ӯ то андозае, бахусус аз ҷониби гурӯҳҳои динӣ, дастгирӣ ёфтанд, онҳо ҳамчунин бо муҳолифат рӯ ба рӯ шуданд, аз ҷумла бо нигарониҳо дар бораи ҷудоии калисо ва давлат.

Ин аввалин кӯшиши қабул кардани қонунгузории якшанбе дар таърихи ҳайвони заминӣ буд, ки тақдир дошт чун аждаҳо сухан гӯяд, вақте ки дар ниҳоят қонуни якшанбе қабул хоҳад кард. Маҳз ҳамин силсилаи лоиҳаҳои қонунии Блэр буд, ки А. Т. Чоунз, яке аз паёмрасонони иҷлосияи Конфронси Генералии соли 1888, ба толорҳои Конгресс даромада, бо суханвариӣ бисёр фасеҳ бар зидди он баромад кард. Пас аз чанд кӯшиш, сенатор Блэр нерӯи пешбарандаи ташаббуси худро барои Рӯзи Миллии Истироҳат аз даст дод. Дар иртиботи мустақим бо он таърих ва бо паёмадҳои Рӯзи Миллии Истироҳат (якшанбе), сабти таърихии машваратҳои Эллен Уайтро метавон бознигарӣ кард.

Он чи дар баррасии хушдорҳои ӯ дар бораи қонуни якшанбе ёфт мешавад, ҷиддӣ аст ва дар Адвентизми Лаодикиявӣ ба таври густурда нодуруст фаҳмида мешавад. Дар заминаи зарурати берун будан аз шаҳрҳо, ки дар порчаи навакак иқтибосшуда ӯ навиштааст: «он гоҳ вақти тарк кардани шаҳрҳои калон хоҳад буд, ба таври омодагӣ барои тарк кардани шаҳрҳои хурдтар ба сӯи хонаҳои дурдаст дар ҷойҳои хилват миёни кӯҳҳо». Ӯ такроран таълим меод, ки қавми Худо бояд дар деҳот зиндагӣ кунанд, аммо насихатҳои ӯ дар бораи мавзӯи зиндагии деҳотӣ пеш аз соли 1888 роҳнамоии ӯро дар бораи тарк кардани шаҳрҳо дар чунин замина қарор медиҳад, ки дар ояндаи наздик қавми Худо ниёз хоҳанд дошт, ки шаҳрҳоро тарк кунанд. Баъд аз соли 1888, дар дастурҳои хаттии худ оид ба зиндагии деҳотӣ, ӯ ҳаргиз аз он насихат дур нашуд, ки мо бояд аллакай аз шаҳрҳо берун буда бошем.

Лоиҳаҳои Қонуни миллии рӯзи истироҳати Блэр, ки дар саҳнаи таърих падида омаданд, ҳамон «нишона»-е буданд, ки шаҳрҳоро тарк кунанд; ва гарчанде ки лоиҳаҳои Блэр он нерӯи заруриро барои анҷом додани ин кор аз даст доданд ва ба торикии таърих ақиб нишастанд, «нишона» барои фирор дода шуда буд. Он дар он аломати таърихии муҳосираи аввал, ки онро Сестий оварда буд, дода шуда буд. Қонуни якшанбеи наздиқоянда бо муҳосираи Титус ифода мешавад; ва агар хангоми фаро расидани он муҳосира ҳанӯз ягон адвентистони лаодикияӣ дар шаҳрҳо бошанд, онҳо бо шарирон хоҳанд мурд.

Дар айёми охир ду давраи нубувватӣ вучуд дорад. Онҳоро қонуни наздиқояндаи рӯзи якшанбе аз ҳам ҷудо мекунад. Давраи аввал доварию тафтишотии зиндагон дар Адвентизми Лоудикийӣ аст, ва давраи дуюм доварию иҷроии ғоҳишаи Рум мебошад. Ин ду давра борҳо ба таври рамзӣ нишон дода шудаанд, зеро маҳз дар ин ду давра масали даҳ бокира то ба ҳарфи охир иҷро мегардад, чунон ки дар таърихи миллерӣ низ чунон буд. Замони таъхир дар он масал ҳамон замони таъхири боби дуюми Ҳабаққуқ аст; бинобар ин, он ду даврае ки мо мавриди баррасӣ қарор медиҳем, бо боби дуюми Ҳабаққуқ низ нишон дода шудаанд. Масали даҳ бокира ва боби дуюми Ҳабаққуқ дар таърихи миллерӣ то ба ҳарфи охир иҷро шуданд, ва хангоме ки ин рӯй дод, Ҳизқиял боби дувоздаҳ, оятҳои бисту як то бисту ҳашт низ иҷро гардид.

Ҳашт ояти охири боби дувоздахуми Ҳизқиял замонро муайян мекунад, ки дар он «таъсири ҳар рӯй» ба иҷро хоҳад расид, дар замоне ки Худо рӯйҳои Худо «дигар ба таъхир нахоҳад андохт». Ду давраи таърих, ки он қадар бисёр такрор мешаванд ва доварию тафтишии зиндагонро дар адвентизми Лаодикия ва доварию иҷроии ғоҳишаи Сурро муайян месозанд, ҳамон давраи нубувватист, ки дар он ҳар рӯйи дар Китои Муқаддас буда ба

ичрои комил ва ниҳони худ мерасад. Дар он давра саду чилу чор ҳазор барпо мегарданд, ва онҳо он табақаро намояндагӣ мекунад, ки намемирад ва то бозгашти Масеҳ зинда мемонад. Дар боби бисту якуми Луқо Масеҳ «аломате»-ро муайян мекунад, ки кай фаро расидани он наслро нишон медиҳад.

Дар ду таърихе, ки бо «аломати» гурехтан тасвир шудаанд, чунон ки Масеҳ онро дар иртибот бо макрӯҳи вайронӣ баён намудааст, ду давра муайян гардидаанд; ва оғозу анҷоми онҳо дорои «аломате» дар оғози давра ва «аломатҳо» дар анҷом мебошанд. «Аломате», ки Масеҳ онро ҳамчун намояндаи насли охиринаи муайян кард, ки то замони омадани Ё дар абрҳо зинда хоҳанд монд, далели он аст, ки мо ҳоло дар насли охирини таърихи замин қарор дорем.

Дар боби бисту якуми Луқо, Исо таърихро аз сеюним соли поймол гардидан ва харобии Ерусалими воқеъ аз соли 66 то соли 70, то анҷоми сеюним соли поймол гардидани Ерусалими рӯзонӣ, ки дар соли 538 оғоз ёфта, дар соли 1798 ба поён расид, муайян мекунад.

Вақте ки Ерусалимро бинед, ки лашкарҳо онро ихота кардаанд, пас бидонед, ки вайронии он наздик аст. Он гоҳ ҳар кӣ дар Яхудо аст, бигрезад ба кӯҳҳо; ва ҳар кӣ дар миёни он аст, берун равад; ва ҳар кӣ дар деҳот аст, ба он дохил нашавад. Зеро инҳо рӯзҳои интиқоманд, то ҳамаи он чи навишта шудааст, ба амал ояд. Вале вой бар ҳомиладорон ва ширдеҳон дар он рӯзҳо! зеро тангии бузурге дар замин хоҳад буд, ва ғазаб бар ин қавм. Ва онҳо ба дами шамшер хоҳанд афтод, ва ба асорат ба миёни ҳамаи халқҳо бурда хоҳанд шуд; ва Ерусалим аз ҷониби ғайрияхудиён поймол хоҳад шуд, то даме ки замони ғайрияхудиён ба анҷом расанд. Luke 21:20–24.

«Замонҳо»-и поймол кардани Ерусалим аз ҷониби ғайрияхудиён ба шакли ҷамъ омадааст, зеро он поймол кардани Ерусалими аслиро ифода мекунад, ки дар соли 70 ба анҷом расид, ва поймол кардани Ерусалими рӯзониро, ки дар соли 1798 ба анҷом расид. Ғайрияхудиён ҳам бутпарастиро ва ҳам папагариро намояндагӣ мекунад, ва маҳз ҳамин ду қудрат мавзӯи рӯё дар саволи боби ҳаштуми Дониёл мебошанд, ки мепурсад: «То кай».

Пас шунидам, ки як муқаддас сухан мегуфт; ва муқаддаси дигар ба ҳамон муқаддасе ки сухан мегуфт, гуфт: «То ба кай хоҳад буд ин рӯё дар бораи қурбонии доимӣ ва исёни вайронкунанда, ки ҳам қудсгоҳ ва ҳам лашкарро ба зерӣ по поймол гардонад?» Дониёл 8:13.

«Заманҳои халқҳо» дар Инҷили Луқо, боби бисту як, ба ду ҳазору панҷсаду бист соли интиқоми Худо бар подшоҳии шимолӣ ишора мекунад, ки дар соли 723 то милод оғоз ёфта, дар соли 1798 ба анҷом расид. Соли 538 он вақтеро нишон медиҳад, ки одами гуноҳ дар ҷои муқаддас истода, эълон кард, ки ӯ Худост; ҳамин тавр ин давра ба ду давраи баробари як ҳазору дусаду шастсола тақсим мешавад. Давраи дуҷуми як ҳазору дусаду шастсола ҳамон таърихест, ки ҳамчун ба анҷомрасанда дар Луқо, боби бисту як, ояти бисту чорум нишон дода шудааст, ҳангоме ки «заманҳои халқҳо» ба иҷро расид. Дар ривояти таърихӣ, ки Исо барои шогирдонаш муайян месозад, ояти бисту чорум шаҳодатеро, ки ба шогирдон дода шуд, ба «вақти интиҳо» дар соли 1798 мерасонад. Аз он ҷо Исо ба муайян сохтани

«аломатҳо»-и марбут ба ҳаракати Миллерит оғоз мекунад.

Ва дар офтоб, ва дар моҳ, ва дар ситорагон аломатҳо хоҳад буд; ва бар рӯи замин тангии халқҳо бо ҳайрат; баҳр ва мавҷҳо ғирев хоҳанд кард; дилҳои одамон аз тарс ва аз интизории он чи бар замин меояд, сушт хоҳанд шуд; зеро қувваҳои осмон ба ларза хоҳанд омад. Ва он гоҳ Писари Одамро хоҳанд дид, ки дар абре бо қудрат ва ҷалоли азим меояд. Ва ҳангоме ки ин чизҳо ба вуқӯъ омадан оғоз кунанд, рост истед ва сарҳои худро боло бардоред, зеро ки наҷоти шумо наздик мешавад. Луқо 21:25–28.

Исо мегӯяд, ки «аломатҳо хоҳанд буд», ва Ӯ онҳоро ҳамчун аломатҳо дар офтобу моҳ ва дар ситорагон, тангии халқҳо, ба ларза омадани қувваҳои осмон, ва сипас омадани Писари Одам дар абр муайян мекунад. Ҳамаи ин «аломатҳо» дар таърихи миллериён иҷро шуданд.

«Пайғамбарӣ на танҳо тарзу мақсади омадани Масеҳро пешгӯӣ мекунад, балки нишонаҳоеро низ баён менамояд, ки ба воситаи онҳо одамон бояд бидонанд, ки он наздик аст. Исо гуфт: “Ва дар офтоб, ва моҳ, ва ситорагон аломатҳо пайдо хоҳанд шуд.” Луқо 21:25. “Офтоб тира хоҳад шуд, ва моҳ нури худро нахоҳад дод, ва ситорагони осмон фуру хоҳанд рехт, ва қувваҳо ки дар осмонанд, мутазалзил хоҳанд шуд. Ва он гоҳ Писари Одамро хоҳанд дид, ки бо қудрат ва ҷалоли азим бар абрҳо меояд.” Марқус 13:24–26. Ошкоркунанда аввалин нишонаҳоеро, ки пеш аз омадани дуюм бояд воқеъ шаванд, чунин тасвир мекунад: “Ва зилзилаи азиме ба амал омад; ва офтоб мисли палоси мӯин сиёҳ шуд, ва моҳ мисли хун гардид.” Ваҳй 6:12.»

«Ин аломатҳо пеш аз оғози асри нуждаҳум дида шуданд. Дар иҷрошавии ин нубувват, дар соли 1755, сахттарин заминларзае, ки то кунун сабт гардидааст, ба амал омад....»

«Пас аз бисту панҷ сол аломати навбатии дар нубувват зикршуда падида омад — тира шудани офтоб ва моҳ. Он чизе ки инро боз ҳам ҷолибтар мегардонид, он буд, ки вақти иҷрои он ба таври дақиқ нишон дода шуда буд. Наҷотдиҳанда дар гуфтугӯи Худ бо шогирдонаш бар кӯҳи Зайтун, пас аз он ки давраи тӯлонии озмоиши калисоро тавсиф намуд, — яъне 1260 соли таъқиби папавӣ, ки дар бораи он Ӯ ваъда дода буд, ки он мусибат кӯтоҳ карда хоҳад шуд, — чунин баъзе воқеаҳоро, ки бояд пеш аз омадани Ӯ рӯй диҳанд, ёд кард ва вақти зуҳури нахустини онҳоро муайян сохт: “Дар он айём, баъд аз он мусибат, офтоб тира хоҳад шуд, ва моҳ нури худро нахоҳад дод.” Марқус 13:24. 1260 рӯз, ё сол, дар соли 1798 ба анҷом расид. Чоряки аср пештар таъқиб қариб тамоман қатъ гардида буд. Мувофиқи суханони Масеҳ, пас аз ин таъқиб, офтоб бояд тира мегашт. 19 майи соли 1780 ин нубувват иҷро гардид....»

«Масеҳ ба қавми Худ амр фармуда буд, ки аломатҳои омадани Ӯро мушоҳида кунанд ва чун нишонаҳои Подшоҳи ояндаи худро бубинанд, шод гарданд. Ӯ гуфта буд: “Вақте ки ин чизҳо ба вуқӯъ омадан гиранд, он гоҳ ба боло нигоҳ кунед ва сарҳои худро баланд бардоред, зеро ки наҷоти шумо наздик мешавад.” Ӯ пайравонашро ба дарахтони навшукуфтаи баҳор ишора намуда, гуфт: “Ҳангоме ки онҳо акнун навда мебароранд, худатон мебинед ва медонед, ки тобистон аллакай наздик аст. Ҳамчунин шумо низ, вақте ки ин чизҳоро дар ҳоли ба амал омадан мебинед, бидонед, ки Малакути Худо наздик аст.” Луқо 21:28, 30, 31». «Муборизаи бузург», 304, 306–308.

Истифодаи секаратаи се Румиён муайян месозад, ки дар поймол гардидани Ерусалим аз ҷониби Руми бутпараст ва сипас аз ҷониби Руми папагӣ, поймол гардидани муқаддасгоҳ ва лашкар аз ҷониби Руми муосир бо давраи ё ҳазору дусаду шаст рӯз (Руми бутпараст), ё ҳазору дусаду шаст соли нубувватӣ (Руми папагӣ) муаррифӣ гардидааст. Ҳазору дусаду шаст рӯзи рамзӣ (чилу ду моҳ), ки давраи таъқиби қавми амин ва содики Худоро аз ҷониби Руми муосир муайян мекунад, барои ҳар як давра бо як «аломати» ягона хоҳад буд, ки вақти гурези аминдорони он давраро муайян месозад. Ҳар яке аз ин се давра бо зоҳир шудани чандин «аломат» ба анҷом мерасад, на бо як «аломати» ягона, чунон ки дар оғози давра буд.

«Дар нисфи шаб Худо қудрати Худро барои раҳони қавми Худ зоҳир месозад. Офтоб падида меояд ва бо тамоми нерӯи худ мекурашад. Аломатҳо ва мӯъҷизаҳо пай дар пай ба зудӣ рух медиҳанд. Бадкорон бо ваҳшат ва ҳайрат ба он манзара менигаранд, дар ҳоле ки одилон нишонаҳои раҳони худро бо шодии чиддӣ мушоҳида мекунанд. Гуё ҳар чизе дар табиат аз маҷрои худ берун гаштааст. Чӯйҳо аз чараён бозмемонанд. Абри сиёҳ ва вазнин бармехезанд ва бо ҳамдигар бархӯрд мекунанд. Дар миёни осмони пур аз ҳашм як фазои софи ҷалоли тасвирнопазир ҳаст, ки аз он овози Худо, мисли садои обҳои бисёр, меояд ва мегӯяд: “Ичро шуд”. Ваҳй 16:17». Ҷанги Бузург, 636.

Давраи доварии иҷроӣ бар фоҳишаи Рум бо барафрохта шудани парчае оғоз меёбад, ки муайян месозад, ки рамаи дигари Худо, ки ҳанӯз дар Бобил аст, бояд бигурезад. Он давра бо «аломатҳо ва аҷоибот» ба поён мерасад. Он давра бо «овози дуҷум»-и боби ҳаждаҳуми Ваҳй оғоз меёбад ва бо овози Худо ба анҷом мерасад. Албатта, овози яқум ва дуҷуми боби ҳаждаҳуми Ваҳй овози Масеҳ аст. Овози яқум оғози доварии таҳқиқии калисои зиндаи адвентистии Лаодикияро муайян мекунад, ва овози дуҷум анҷоми он давраро муайян месозад, аммо ҳамчунин оғози доварии иҷроӣ бар фоҳишаи Румро низ нишон медиҳад.

Таърихи комил тахти ҳукмронии он ҳафтааст, ки дар он Масеҳ аҳдро устувор гардонид, ва қонуни якшанбеи ба зудӣ оянда ҳамчун аломати миёна роҳ, ба тавре ки салиб рамзи он аст, намунавор нишон дода шудааст. Ҳар ду таърих муҳри Алфа ва Омегаро доранд, зеро оғоз ва анҷом дар ҳар яке аз ин таърихҳо бо овози Худо муаррифӣ мешавад. Онҳо ҳамчунин ҳақиқатро ифода мекунанд, зеро аломати миёнаи роҳ исёни қонуни якшанбе аст, ва калимаи ибронии «ҳақиқат» бо ҳарфҳои аввал, сздаҳум ва охирини алифбои ибронӣ сохта шудааст. Овози аввал дар боби ҳаждаҳуми Ваҳй овози Масеҳ аст, овози охири овози Худо аст, ва овозе, ки дар миёна аст, низ овози Худо буда, ҳамон ҷоест, ки исёни ҳарфи сздаҳум ба воситаи ҳайвони заминӣ, ки мисли аждаҳо «сухан мегӯяд», муаррифӣ мегардад, чунон ки дар боби СЗДАҲУМИ Ваҳй нишон дода шудааст.

Аломате ки дар қонуни якшанбеи наздикоянда барафрошта мешавад, барои аминҳои вафодори Худо «нишон»-и гурехтанро ифода мекунад, аммо ҳамчунин муайян месозад, ки оғози давраи нубувватие, ки бо барафрошта шудани он аломат ба анҷом мерасад, низ бояд «нишон»-е дошта бошад. Он «нишон» ҳамон чизест, ки Исо онро ҳамчун далеле муайян мекунад, ки насли охирини сайёраи замин фаро расидааст. Дар боби бисту якуми Луқа шогирдон мепурсанд, ки Масеҳ чӣ маъно дошт, вақте Ё нишон дод, ки маъбад нобуд карда хоҳад шуд.

Ва аз ӯ пурсиданд ва гуфтанд: «Устод, пас ин чизҳо кай хоҳад буд? Ва чӣ аломате хоҳад буд ҳангоме ки ин чизҳо ба амал оянд?» Луқо 21:7.

Пас Исо сипас ба муайян кардани таърихе оғоз мекунад, ки ба соли 70 мерасонад, вақте ки маъбад ва шаҳр хароб карда мешуданд, ва то ояти бисту чорум идома медиҳад, ки дар он ӯ муайян месозад, ки кай «замонҳо»-и халқҳои ғайрияхудӣ ба анҷом мерасиданд.

Ва онҳо ба дами шамшер хоҳанд афтод, ва асирона ба миёни ҳамаи халқҳо бурда хоҳанд шуд; ва Уршалим аз ҷониби ғайрияхудиён поймол хоҳад шуд, то даме ки замонҳои ғайрияхудиён ба анҷом расанд. Луқо 21:24.

Андешае, ки ин оят ба Ерусалими воқеӣ ишора мекунад, бар аблаҳии илоҳиётии католикӣ, ки футуризм ном дорад, асос ёфтааст; он чизҳои рамзиро ба таври воқеӣ татбиқ мекунад ва иҷрошавии нубувватҳоро танҳо ба охири ҷаҳон нисбат медиҳад. Ҳамла бар татбиқи дурусти ин оят дар тамоми мутолиаи Аҳди Ҷадид яке аз ҳамлаҳои бузурги Шайтон будааст. Ерусалими воқеӣ дар замони Масеҳ аз он будан, ки рамзи Ерусалими нубувватӣ бошад, бозмонд, вақте ки нубуввати воқеӣ татбиқи рӯҳониро тағйир дод. Ин ваҳӣ яке аз таълимоти асосие буд, ки аз ҷониби расул Павлус муқаррар карда шуд. Поймол гардидани Ерусалим ҳазору дусад сола торикии папавиро аз соли 538 то 1798 муайян месозад.

Лекин саҳне, ки берун аз маъбад аст, берун мон ва онро чен макун; зеро он ба халқҳо дода шудааст; ва шаҳри муқаддасро онҳо ҷиҳили ду моҳ поймол хоҳанд кард. Ваҳӣ 11:2.

Ерусалими нубувват дар салиб дигар рамзи шаҳри баргузида набуд.

«Чӣ қадар бисёронд онҳое, ки чунин меҳисобанд, ки қадам задан бар хоки Ерусалими қадим амри неқӯест, ва имони онҳо бо зиёрати маконҳои ҳаёт ва марги Начотдиҳанда бисёр қавӣ хоҳад шуд! Аммо Ерусалими қадим ҳаргиз макони муқаддас нахоҳад шуд, то он даме ки бо оташи поккунандаи осмон пок карда нашавад». Review and Herald, June 9, 1896.

Пас аз он ки Исо шогирдонро дар ояти бисту ҷаҳор ба замони анҷом, ба соли 1798, бурд, ӯ сипас замони миллериёнро муаррифӣ кард, ҳангоме ки эълони фариштаи аввал ба саҳнаи таърих ворид шуд.

Ва дар офтоб, ва дар моҳ, ва дар ситорагон аломатҳо хоҳад буд; ва бар замин тангии халқҳо, бо ҳайрату саргардонӣ; баҳр ва мавҷҳо ғуруш хоҳанд кард; дилҳои мардум аз тарс ва аз интизори он чи бар ҷаҳон хоҳад омад, беҳол хоҳад шуд; зеро қувваҳои осмон ба ларза хоҳанд омад. Ва он гоҳ Писари Одамро хоҳанд дид, ки дар абре бо қудрат ва ҷалоли бузург меояд. Ва ҳангоме ки ин чизҳо оғоз ба воқеъ шудан кунанд, пас боло нигаред ва сарҳои худро баланд кунед; зеро наҷоти шумо наздик мешавад. Луқо 21:25–28.

Нишонаҳое, ки таърихи миллериҳо оғоз бахшиданд, мувофиқи қудрати ҳаргиз хато накунандаи Каломи Худо ба иҷро расиданд.

«Нишонаҳо дар офтоб, моҳ ва ситорагон ба иҷро расидаанд». Review and Herald, November 22, 1906.

Мо фасли бисту якуми Инчили Луқоро дар мақолаи навбатӣ идома хоҳем дод.

«16 декабри соли 1848, Худованд ба ман рӯъёе аз тақон хӯрдани қувваҳои осмонро дод. Ман дидам, ки вақте Худованд, хангоми додани аломатҳои сабтшуда аз ҷониби Матто, Маркус ва Луқо, “осмон” гуфта буд, Ӯ осмонро дар назар дошт; ва вақте “замин” гуфта буд, Ӯ заминро дар назар дошт. Қувваҳои осмон офтоб, моҳ ва ситорагон мебошанд. Онҳо дар осмон ҳукмронӣ мекунанд. Қувваҳои замин онҳоянд, ки бар замин ҳукмронӣ мекунанд. Қувваҳои осмон бо овози Худо тақон хоҳанд хӯрд. Он гоҳ офтоб, моҳ ва ситорагон аз ҷойҳои худ ба ҳаракат оварда хоҳанд шуд. Онҳо набуд нахоҳанд шуд, балки бо овози Худо тақон хоҳанд хӯрд.

«Абрҳои торик ва вазнин боло омаданд ва ба ҳамдигар бархӯрданд. Фазо ҷудо шуд ва ба ақиб ғелид; он гоҳ мо тавонистем аз миёни фазои кушода дар Орион ба боло назар афканем, ки аз он ҷо овози Худо омад. Шаҳри Муқаддас аз тариқи он фазои кушода фуруд хоҳад омад. Ман дидам, ки қудратҳои замин ҳоло ба ларза андохта мешаванд ва рӯйдодҳо ба тартиб ба вуқӯъ меоянд. Ҷанг, ва овозаҳои ҷанг, шамшер, қатъӣ ва вабо аввал қудратҳои заминро ба ларза меандозанд; сипас овози Худо офтоб, моҳ ва ситорагонро, ҳамчунин ин заминро низ, ба ларза хоҳад андохт. Ман дидам, ки ба ларза омадани қудратҳо дар Аврупо, чунон ки баъзеҳо таълим медиҳанд, ба ларза омадани қудратҳои осмон нест, балки он ба ларза омадани халқҳои хашмгин аст». Навиштаҳои Аввалин, 41.